


TUNNIKAVA #491

Tunni teema:	Miks ja kuidas vandenõuteooriad TikTakis levivad?	
Külalisõpetaja:	Gretel Juhansoo, BECIDi kommunikatsiooniasistent	
Õpilased:	7.-9. klass	
Tunni õpieesmärk:	Õpilane oskab vandenõuteooriaid ära tunda, mõistab, miks vandenõuteooriad sotsiaalmeedias levivad ning teab soovitusalgortimide toimemehhanismi.	
Seos RÕK-iga:	Digipädevus	
45-minutilise tunni ülesehitus:		
5 min ettevalmistus ja häälestus	20 + 5 min ülekanne + küsimused külalisõpetajale	15 min õpilaste iseseisev töö klassis
Tunni teema taust:	Vandenõuteooriad on olemas olnud suuremas osas kogu inimajaloo vältel. Internet ja sotsiaalmeedia on aga pannud aluse valeinfo, sealhulgas ka vandenõuteooriate kiiremale ja laiemale levikule. Üks noorte seas eriti populaarne sotsiaalmeediaplattform on TikTok, mida paljud kasutavad mitte ainult meelelahutuseks, vaid ka uudisteallikana. Samas on märgata TikTakis eraldi kogukonda, mis jagab vandenõuteooriaid. Tunnis arutleme selle üle, kuidas vandenõuteooriaid sotsiaalmeedias, muu hulgas TikTakis ära tunda ning millist rolli mängib TikToki soovitusalgortim sellise sisu võimendamises.	
Häälestus:	Mõelda ja panna kirja, mida tähendab vandenõuteooria.	
Õpilaste iseseisev töö:	<p>1) Sõber saadab sulle TikTakis video ja kirjutab juurde: “OMG, kas Sa teadsid seda???”. Kirjelda, kuidas saad aru, et videos kuvatud informatsioon ei vasta tõele. Mida ütleksid enda sõbrale? (suurem pilt töölehel)</p> <p>Näidisvastus: alustada võib juba sellest, et kasutajanimi ei ole usaldusväärne. Lisaks on selgelt vandenõuteooria tunnused: ohver - sa mürgitad end, nad valetavad sulle vaenlane - valitsus ja Kraanivesi OÜ</p>  <p>2) Kujuta ette, et satud TikTakis vaatama vandenõuteoorial põhinevat videot, mis tundub sulle vale ja hirmutav. Kirjelda, mida teeksid, et TikToki algortim sulle enam selliseid videoid ei soovitaks. Näidisvastus: TikTakis saab valeinfot sisalduvat videot raporteerida, samuti on võimalik vajutada “not interested”, mis annab märku, et sa ei ole sellisest sisust huvitatud.</p> <p>3) Pane kirja kolm viisi, kuidas vandenõuteooriaid sotsiaalmeedias ära tunda. Näidisvastus: 1. Sina-põhine, sinust tehakse ohver 2. Keegi on alati vaenlane, nt valitsus, riik vms 3. Mingi suur ja kõikehõlmav teema, mille puhul väidetakse, et see on vale või keegi teeb midagi, et meid kahjustada.</p>	

Võimalikud lisamaterjalid:	Delfi faktikontrollid: https://epl.delfi.ee/artikkel/120251520/faktikontroll-populaarsust-koguv-instagrami-konto-hirmutab-et-eestis-ei-tohi-kraanivett-juua-see-on-taielik-vale Video, kuidas vandenõu hakkab levima : https://youtu.be/3VEkzweBJPM?si=TN_ODiDgNEQogFhp
---------------------------------------	--